

Hoop in CRISIS 3e Advent

Dit is de 2e viering rond het thema CRISIS. Op 26 oktober was de eerste viering en Leo heeft toen in zijn inleiding aangegeven waarom we tot dit thema gekomen zijn: Onze huidige tijd kan met dit ene woord CRISIS gekarakteriseerd worden.

De crisis kwam tot uitbarsting met de ondergang van grote Amerikaanse banken, de instorting van de financiële markten en de aandelenkoersen, de noodzaak voor de landen om hun grote banken met heel veel geld te steunen. Kortom: banken crisis, financiële crisis, eurocrisis, enz.

Met in het gevolg: bezuinigingen, pensioen verlagingen, ontslagen en enorme werkloosheid, zorg inkrimping.

Waardoor is deze crisisgolf ontstaan, waarom wankelt de wereld?

De crisis lijkt een natuurramp. Het lijkt of de wereld overspoeld wordt. En angst en onzekerheid slaan om zich heen. Maar net als met de opwarming van de aarde is deze crisis mensenwerk.

Als mensen de crisis veroorzaken, kunnen mensen de crisis weer oplossen....

De vraag is alleen : HOE? want wij mensen zijn het niet altijd eens over de oplossingsrichting. Daarom is het nodig elkaar steeds weer indringend te bevragen.

In deze viering willen we inzoomen op de crisis in de zorg. Per 1 januari 2015 gaan er verschillende nieuwe wetten in werking treden:

de nieuwe wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), de wet langdurige zorg (WLZ), de nieuwe Zorgverzekeringswet, de Jeugdwet, de Participatiewet en ook binnenkort de wet Werk en zekerheid.

Met al deze nieuwe wetten gaat ons hele sociale zekerheidsstelsel op de schop. En dat geeft heel veel onrust en ongerustheid.

Op deze 3e Advent willen we hier in de Ekklesia bekijken met welke verwachtingen wij deze wijzigingen tegemoet zien, welke kansen en valkuilen we vermoeden. Hebben we er enig vertrouwen in of houden wij ons hart vast? Heeft „het nieuwe kindje” enige levensverwachting of vinden we het straks dood in een park in Alkmaar?

Overweging Hoop in Crisis....wel? niet! wel?

De zorg wordt te duur! Journaal en krant staan er vol mee. Als we op de oude voet voortgaan gaat de staat Nederland failliet. Wij, Nederlandse burgers worden ouder, leven langer na onze pensionering en de medische mogelijkheden zijn bijna onuitputtelijk. Dat is wellicht een aardige ontwikkeling maar de noodzakelijke zorg voor al deze oude mensen wordt onbetaalbaar en de medische kosten zijn heel erg hoog.... Rationeel is het duidelijk dat er ingegrepen moet worden.

Maar hoe pakken we dat aan?? De politiek is er nu uit: de wetten zijn aangenomen. De uitvoering kan beginnen. Een voorbereidingstijd van enkele maanden moet genoeg zijn. Want tenslotte ziet iedere aandachtige burger deze wetswijzigingen al jaren aankomen.....

Jullie begrijpen dat de ambtenaren die de wetten moeten gaan uitvoeren (waar ik er 1 van ben..) al wel een hele tijd bezig zijn om zich voor te bereiden. Maar de werkelijke richting kon / kan pas ingeslagen worden als de wetten echt vast liggen... En dat was afgelopen zomer.

De grote lijn van de oplossing van alle problemen is: minder verantwoordelijkheid bij de Overheid en meer bij de burger zelf. Eigen oplossingen zoeken. Niet meer bij elk probleem de oplossing bij de overheid leggen en roepen: "Daar heb ik RECHT op.."

Gedurende mijn werkzame leven heb ik de beweging gezien van de ontmanteling van veel (kerkelijk) vrijwilligerswerk naar professionele organisaties die niet aan een confessie verbonden zijn. Dat was begin jaren 80. Nu 35 jaar later gaan we terug: de verantwoordelijkheid gaat weer naar vrijwilligers en mantelzorgers. En de bedoeling is dat wij als burgers zo'n netwerk van vrijwilligers en mantelzorgers om onszelf heen creëren als een warme mantel. (tussen 2 haakjes: de spellingcontrol rekent mantelzorger fout en verandert dit woord steeds automatisch in ***mantelzorgster***. Hoezo sekse ongelijkheid?!).

Op zichzelf is daar niets mis mee, lijkt me. Er zijn wel een paar kanttekening te maken:

Is iedereen in staat om zo'n netwerk om zich heen te creëren?

Worden mantelzorgers en vrijwilligers ook niet steeds ouder en kunnen ze het dan uiteindelijk nog opbrengen?

Is de individualisering al niet te ver doorgedrongen? Zijn we nog wel zo betrokken op de burgers om ons heen die enige zorg nodig hebben?

Nu ik door mijn knieoperatie thuis zit, zie ik meer televisie dan ooit: zo heb ik donderdagavond 4 december gekeken naar een documentaire van 2 jonge mannen die een maand in het verzorgingshuis op het Newtonplein hebben gewoond en gefilmd voor een studieopdracht.

Ze waren nieuwsgierig hoe oude mensen overleven. Of ze inderdaad ouder en wijzer geworden zijn. Wat hun levensvreugden en verdrietigheden zijn.

De jonge mannen waren erg onder de indruk hoe klein en beperkt de leefwereld van deze ouderen wordt en hoe moeilijk het is om levensvulling te blijven houden.

De jonge mannen kregen wel het idee dat vroeger, toen deze oude mensen jonger waren, naastenliefde normaler was dan nu. Zij meenden dat zijzelf vooral erg druk met zichzelf bezig zijn, met hun carrière, hun persoonlijke ontwikkeling en dat ze dat delen met vrienden in dezelfde levensfase. De documentaire besloot met het bezoek van één van de jonge makers aan zijn oma. Bij het opendoen van de voordeur vraagt ze: „Kon je de weg nog vinden?” En ja, hij moet beamen dat het

wel lang geleden was dat hij bij haar op bezoek was..... „Wanneer was het ook weer...? O ja, op haar 70ste verjaardag”. Oma is nu 83 jaar.. Ze hebben in ieder geval veel bij te praten en dat leek te lukken.
Kunnen we dit interpreteren als een hoopvol begin of een eenmalige oprisping?

Terug naar de nieuwe wetten: vanzelfsprekend wordt er per gemeente op eigen wijze geprobeerd om de meest kwetsbaren uit de wind te houden. De mensen die geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en de mensen die zelf onvoldoende financiële middelen hebben om waar nodig zelf hulp in te kopen. Maar iedereen die zelf regie kan voeren en zelf financiële oplossingen kan vinden, wordt uitgenodigd en uitgedaagd om dat vooral zelf te doen.

Is dat een verarming van ons leven of een verrijking? In het licht van Psalm 72 hebben wij in Nederland niet veel te klagen. Het utopische beeld wat in de Psalm geschetst wordt, wordt vergeleken met vele andere landen redelijk gehaald: vrede, recht, brood op de planken der armen, genezing van zieken....
Ik twijfel wel over de grote schoonmaak van zielen, zoals Oosterhuis het noemt...; de vraag is of dat in onze kapitalistische maatschappij mogelijk is.
Want door dit maatschappelijk systeem moeten wij altijd streven naar „meer en beter” , een grenzeloos systeem waarin het woord „genoeg” niet bestaat. We zien het ook in de zorg: zorgverzekeraars, zorginstellingen en ziekenhuizen bewegen zich in dit kapitalistisch systeem. Gevoed door de farmaceutische industrie en de organisaties voor hulpmiddelen en het verlenen van zorgdiensten.

Het mechanisme van het systeem leidt tot groter, duurder, luxer en wordt daarmee onbetaalbaar. De opgave is nu om dit tegen te gaan om de beschikbare zorg voor *iedereen* bereikbaar te laten blijven.

Zij die niet in staat zijn zelf hun zorgbehoeften op te lossen worden geholpen binnen de kaders van de nieuwe wetten en zij die wel zelf oplossingen weten te vinden doen dat vooral zelf. Dit alles om een onrechtvaardige tweedeling in de maatschappij te **voorkomen**.

Als ik de discussies over de zorg beluister, bekruipt me vaak het gevoel dat allerlei burgers zich tekort gedaan voelen omdat ze meer luxe gewend zijn en een stapje terug moeten. Een begrijpelijke emotionele reactie die alleen niet door de rede ondersteund kan worden.

In de Psalm staat volgens mij niet dat we er RECHT op hebben dat het goede gedaan wordt. Maar dat het een genade is die ons toevalt en waar we zelf ook een steentje aan kunnen bijdragen. .

Hoe denken wijzelf onze zorg in te richten wanneer onze tijd gekomen is? Hebben we er over nagedacht? Verwachten we binnen de Ekklesia iets van elkaar of denken we het ieder voor zich binnen onze eigen woonomgeving op te lossen? Wellicht kunnen we daar in de toekomst eens met elkaar op terugkomen.